

SESJA NAUKOWA KOMITETU EKONOMIKI ROLNICTWA PAN

W dniach 4—6 lutego br. odbyła się w Poznaniu sesja naukowa Komitetu Ekonomiki Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk z udziałem członków Komitetu oraz zaproszonych z szeregu ośrodków naukowych w kraju pracowników naukowych w dziedzinie ekonomiczno-rolniczej.

Sesja postawiła sobie za cel:

1) Zainicjowanie gruntownych prac naukowych poświęconych zgromadzeniu materiałów i faktów charakteryzujących historię rozwoju i dorobek polskiej myśli ekonomiczno-rolniczej zarówno w okresie przedwojennym (w warunkach ustroju kapitalistycznego), jak i po wojnie — w okresie budowania podstaw ustroju socjalistycznego. Prace te powinny pozwolić po pewnym czasie na dokonanie reasumcji tego dorobku oraz jego krytycznej oceny.

2) Nakreślenie ramowych wytycznych na przyszłość odnośnie treści i metod pracy w zakresie nauk ekonomiczno-rolniczych i innych nauk społecznych związanych z wsią i rolnictwem.

Pierwszemu zagadnieniu poświęcony był referat dra Władysława Nowickiego pt. „Ocena osiągnięć nauk ekonomiczno-rolniczych”.

Referat ten stanowi pierwszą próbę zgromadzenia i usystematyzowania materiałów oraz ich wstępnej oceny, jako podstawa do dyskusji i dalszej pogłębionej pracy. Zarówno dyskusja na sesji, jak też i jej dotychczasowe pokłosie wskazują na to, że problemy oceny dotychczasowego dorobku w zakresie nauk ekonomiczno-rolniczych zarówno przed, jak i po wojnie, wzbudziły zainteresowanie i ujawniły istotne rozbieżności poglądów. Dyskusja wykazała również, że szereg zagadnień dotyczących zarówno historii, jak i oceny wymaga dalszej pracy. Intencją Komitetu Ekonomiki Rolnictwa jest, aby zarówno dalsza praca badawcza, jak i dyskusja naukowa w tej materii były kontynuowane tak, aby po pewnym czasie można było dokonać ponownej, znacznie gruntowniejszej, niż to było możliwe obecnie, reasumcji i oceny.

Drugiemu zagadnieniu poświęcone były referaty prof. Anatola Brzozy pt. „Przesłanki rozwoju nauk ekonomiczno-rolniczych” oraz prof. dr R. Manteuffla pt. „Niektóre, szczególnie ważne kierunki badań nauk ekonomiczno-rolniczych w Polsce”.

Główne tezy tych referatów uzupełnione przez dyskusję znalazły swój wyraz w uchwale sesji nakreślającej wytyczne działania w zakresie nauk ekonomiczno-rolniczych na najbliższe lata.

Referaty prof. A. Brzozy¹ i prof. R. Manteuffla² są publikowane w organie Komitetu Ekonomiki Rolnictwa „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej”. Również w „Zagadnieniach” zamieszczone będą bardziej szczegółowe sprawozdania z przebiegu sesji i Uchwała. Całość materiałów sesji obejmująca również referat dr Nowickiego i głosy w dyskusji opublikowana zostanie w kolejnym numerze „Zeszytów Problemowych Postępów Nauk Rolniczych”.

¹ Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 3/1960.

² Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 4/1960.

MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM W SPRAWIE METOD ORAZ PLANOWANIA PROGRAMU UPOWSZECHNIANIA WIEDZY W ZAKRESIE ROLNICTWA I GOSPODARSTWA DOMOWEGO NA WSI

Seminarium odbyło się w dniach 6—31 lipca 1959 r. w Międzynarodowym Ośrodku Rolniczym w Wageningen w Holandii. Było to kolejne VII takie seminarium organizowane przez MOR przy udziale FAO. Wzięło w nim udział ponad 120 osób ze wszystkich sześciu części świata, przynależących do 36 narodowości. Z Polski udział w tym seminarium wzięły 4 osoby, a mianowicie: dr H. Bierówna z Wydziału V PAN, mgr inż. W. Cabaj — przewodniczący Woj. Zw. K. i O. R. w Krakowie, mgr inż. K. Gierat — adiunkt WSR w Krakowie, dr R. Manteuffel — profesor SGGW.

Prezesem Komitetu Organizacyjnego a jednocześnie kierownikiem grupy rolniczej był inż. agr. J. M. A. Penders, generalny inspektor Rolniczej Służby Doradczej Holenderskiego Ministerstwa Rolnictwa i Rybactwa. Kierowniczką grupy gospodarstwa domowego na wsi była prof. C. W. Willinge-Prins-Visser, kierowniczką katedry gospodarstwa domowego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen.

Organizacja kursu była następująca.

Uczestnicy zostali podzieleni, zgodnie z ich zainteresowaniami i wyrażonymi życzeniami na 3 grupy, a mianowicie: grupę organizacji gospodarstw, grupę agronomii społecznej i grupę gospodarstwa domowego.

Podstawę kursu stanowiły referaty (ponad 30), z których część była słuchana przez wszystkich uczestników, część dotycząca tematów bardziej specjalnych obowiązywała albo tylko grupę rolnictwa, albo grupę gospodarstwa domowego. Referaty były przygotowane i wygłoszone przez wybitnych specjalistów należących do 8 narodowości. Najwięcej referatów wygłoszili Holendrzy, następnie Niemcy i Francuzi. Po 1—2 referaty wygłoszili przedstawiciele: Irlandii, Anglii, Szkocji, Szwecji, Włoch i Szwajcarii. Wykłady dotyczyły następujących zagadnień: zadania upowszechniania wiedzy rolniczej; metodyka i planowanie upowszechniania; szkolenie, rola instruktora-doradcy i praktyka doradztwa; pomoce wizualne, wystawy, demonstracje, słowo pisane, prasa i radio w upowszechnianiu wiedzy; stosunek między nauczaniem a doradztwem; stosunek między nauczaniem a pracą badawczą; stosunek doradztwa handlowego i urzędowego; stosunek między doradztwem w zakresie rolnictwa a w zakresie gospodarstwa domowego; wreszcie — organizacja i zarządzanie gospodarstwem rolniczym.

Uczestnicy seminarium zostali podzieleni na grupy dyskusyjne, które omawiały zagadnienia podawane w wykładach i formułowały wnioski, które były potem referowane przez przewodniczących grup dyskusyjnych na plenum.

Niezależnie od grup dyskusyjnych były grupy seminaryjne, z których każda otrzymała do opracowania jedno lub kilka zagadnień. Wyniki tych opracowań były również referowane na plenum.

Do programu należały także wycieczki. Każda grupa odbyła kilka wycieczek krótkich, w zasadzie półdniowych, dla praktycznego zapoznania się z pracą tego działu doradztwa, którym grupa się szczególnie interesowała. Poza tym w czasie trwania seminarium odbyła się dla wszystkich duża 5-dniowa wycieczka po kraju. Były do wyboru 3 trasy, zaś na każdej były autobusy dla uczestników seminarium posługujących się jednym z 3 języków: angielskim, francuskim lub niemieckim. Wycieczka ta odbyła się w czasie 16—21 lipca i prowadziła: z Wageningen (Centralna Holandia) przez Veluwe, poldery dookoła Zuidersee, Zachodnią Fryzję, przez tamę oddzielającą Zuidersee od morza, Północną Holandię (rejon ogrodniczy) do Hagi, do Betuwe, Północno-Wschodniego Brabantu. W ten sposób uczestnicy seminarium mieli możliwość zapoznania się z krajobrazem i rolnictwem prawie całej Holandii.

Różnice w doborze obiektów dla poszczególnych grup wycieczkowych były nieznaczne, tak iż większość uczestników wycieczki miała możliwość zwiedzenia gospodarstw o przeważającej produkcji roślinnej, o przeważającej produkcji zwierzęcej, gospodarstw wielostronnych, gospodarstw specjalistycznych, ogrodniczych. Zwiedzono także zakłady przemysłu nawozowego i paszowego, spółdzielnie handlowe zaopatrzenia i zbytu, giełdy serów, kwiatów i owoców, stację sztucznego unasieniania bydła i wiele innych obiektów. Np. kilku uczestników seminarium odwiedziło Instytut Ekonomiki Rolnictwa w Hadze, kierowany przez prof. Horrynga.

Jednym z wniosków merytorycznych uchwalonych przez uczestników seminarium było to, że nie należy rozdzielać nauczania od doradztwa. Upowszechnianie wiedzy rolniczej także z zakresu gospodarstwa domowego powinno być prowadzone przede wszystkim przez nauczycieli szkół rolniczych.

Organizacja seminarium była doskonała. Poza korzyściami merytorycznymi, jakie dał kurs, uczestnicy seminarium odnieśli poważne korzyści dzięki możliwości wymienienia doświadczeń i poglądów z przedstawicielami różnych narodów. W czasie tego seminarium zostały też nawiązane przyjaźnie, których podtrzymywanie prowadzi do rozszerzania kontaktów i wzajemnego poznawania się między narodami. Polacy korzystali ze stypendiów holenderskich, za co należy się organizatorom serdeczne podziękowanie.

R. M.